

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 80 0 П 062943 21 Рев
Бања Лука, 16.8.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице С.С., рођена Т., из Б., коју заступа Д.Т., адвокат из Б.Л., против туженог А.С. из Б., кога заступа М.Р., адвокат из Б., вриједност спора 101.369,96 КМ, ради исплате удјела у повећању вриједности имовине туженог, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 062943 20 Гж 3 од 13.10.2020. године, на сједници одржаној 16.8.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бијељини број 80 0 П 062943 19 П 3 од 20.3.2020. године, дјелимично је усвојен тужбени захтјев и обавезан је тужени да исплати тужитељици на име њеног доприноса у повећању тржишне вриједности стамбено пословног објекта туженог износ од 50.684,98 КМ, са законском затезном каматом од 5.12.2014. године, као дана подношења тужбе до исплате и да тужитељици накнади трошкова поступка у износу од 11.710,00 КМ, а у преосталом дијелу, преко досуђеног износа у погледу главне ствари и трошкова поступка тужбени захтјев је одбијен, као и захтјев тужитељице за ослобађање од плаћања трошкова судских такси у овом поступку.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 062943 20 Гж 3 од 13.10.2020. године, жалба тужитељице је дјелимично усвојена, у односу на одлуку о одбијању приједлога за ослобађање од плаћања судских такси тако, што је одлука у том дијелу укинута и предмет је враћен на поновно суђење. Истом пресудом, жалба туженог је дјелимично усвојена и првостепена пресуда преиначава у досуђујућем дијелу, у односу на законску затезну камату на главно потраживање и у дијелу одлуке о трошковима поступка тако, што је обавезан тужени да на досуђени износ плати законску затезну камату од 20.3.2020. године (умјесто од 5.12.2014. године), до исплате и трошкове поступка у износу од 9.960,00 КМ (умјесто износа од 11.710,00 КМ), а у преосталом дијелу су жалбе странака одбијене и првостепена пресуда је потврђена и тужитељица је обавезана да туженом накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 240,00 КМ.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду у досуђујућем дијелу, због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи тако, да се тужбени захтјев одбије, уз обавезу

тужитељице да туженом накнади трошкове поступка или укине и предмет врати истом суду, другом вијећу, на поновно суђење.

Тужитељица у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбаци као неблагоприятна или одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Тужитељица захтјевом у тужби тражи да се обавезе тужени да јој, на име увећања тржишне вриједности имовине туженог, у току трајања ванбрачне и брачне заједнице са тужитељицом, исплати износ 101.369, 96 КМ, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да су тужитељица и тужени ступили у ванбрачну заједницу крајем 1991. године и да су због ратних дејстава 1993. године отишли у А., гдје су се вјенчали, да су се обоје запослили и да је брачна заједница фактички прекинута 2011. године, а брак је разведен 2013. године; да су родитељи туженог 1991. године започели изградњу стамбено – пословне зграде, која је предмет овога спора и помоћног објекта и да је у тој години кућа била озидана, покривена и грубо омалтерисана са уграђеним електро и водоводним инсталацијама; да је у вријеме изградње наведених објеката тужитељица повремено пружала фризерске услуге, а тужени је радио у месници својих родитеља; да су по повратку парничних странака из А. (2001. године) изведени завршни и инсталатерски радови којим, према налазу грађевисног вјештака М.И., није створен нови објекат, него је увећана вриједност предметног објекта; да су тужитељица и тужени водили спор пред Основним судом у Бијељини под бројем П-43459/12 (који је правоснажно окончан), у којем је дјелимично усвојен захтјев тужитељице за исплату новчаних средстава на име њеног доприноса у изградњи помоћних објеката и то: „хладњака, сушаре, бетонске стазе и металне капије“, а одбијен стварно-правни захтјев тужитељице, да се утврди да су у ванбрачној и брачној заједници заједничким радом и средствима тужитељица и тужени стекли стамбено-пословну зграду у Б., ..., са настрешницом, изграђену на к.ч. број 3188/2 за к.о. Б., да су на к.ч. број 3188/3 изградили помоћну зграду од цигле и да је удио тужитељице у стицању ових некретнина $\frac{1}{2}$ дијела; да је у истом предмету (у којем је правоснажна пресуда одржана на снази ревизионом одлуком овога суда број 80 0 П 043459 14 Рев од 29.11.2016. године), утврђено да су родитељи туженог, наведени стамбено-пословни објекат: озидали, покрили и грубо малтерисали и уградили водоводну и електроинсталацију, да ова имовина представља посебну имовину туженог, а да су странке као супружници заједничким радом извели завршне и инсталатерске радове који су у то вријеме (5.11.2013. године), у налазу вјешка грађевинске струке М.И. процјењени у износу од 81.700,00 КМ; да се тужени као власник предметних некретнина у јавну евиденцију уписао након смрти оца, на основу рјешења о наслеђивању Основног суда у Бијељини број О-... од 29.4.1997. године; да је у поступку који је претходио доношењу побигане пресуде, вјештак геоматар С.М. извршила идентификацију предметних некретнина и приказала генезу уписа према посједовном и земљишникњижном стању; да је вјештак грађевинске струке В.Р. у налазу од 25.5.2018. године процијенио грађевинску вриједност објеката туженог са земљиштем, у износу од 220.750,80 КМ и тржишну вриједност са земљиштем у износу од 276.410,39 КМ, а у допуни налаза од 21.1.2020. године је процијенио вриједност занатских и инсталатерских радова на предметним објектима, у износу од 101.369,96 КМ; да је финансијски вјештак М.Л., на основу документације у погледу радног ангажовања тужитељице за вријеме

заједничког боравка са туженим у А., обрачунао зараду тужитељице за период од 1993. до 2002. године, у износу од 146.930,80 КМ; и да је тужитељица тужбу у овој правној ствари поднијела 8.12.2014. године.

Полазећи од утврђења да су тужитељица и тужени у току трајања ванбрачне и брачне заједнице заједничким радом и средствима учествовали у извођењу завршних и инсталатерских радова на предметним некретнинама (а да су радове до те фазе изградње, извели родитељи туженог), чија вриједност према обрачуну грађевинског вјештака В.Р. износи 101.369,96 КМ и да је њихов допринос у извођењу тих радова једнак, са по ½ дијела, првостепени суд је позивом на одредбу члана 273. став 4. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске“, број 54/02 до 63/14, даље: ПЗ), дјелимично усвојио тужбени захтјев и обавезао туженог да, по основу доприноса увећању тржишне вриједности наведених некретнина исплати тужитељици износ од 50.684,98 КМ, са законском затезном каматом од 5.12.2014. године (као дана подношења тужбе), до исплате и да јој накнади трошкове поступка у износу од 11.710,00 КМ, а преко досуђеног износа, за главно потраживање и трошкове поступка, тужбени захтјев је одбио и одбио је захтјев тужитељице за ослобађање од плаћања трошкова на име судских такси.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда у погледу главног потраживања, а дјелимичним усвајањем жалбе тужитељице, укинуо је одлуку у одбијаућем дијелу захтјева за ослобађање од плаћања судских такси, те је дјелимичним усвајањем жалбе туженог, одлуку о почетку тока законске затезне камате на главно потраживање преиначио, као у другом ставу изреке пресуде, а у преосталом дијелу је жалбе странака одбио и првостепену пресуду потврдио, уз обавезу тужитељице да туженом накнади трошкове жалбеног поступка.

Одлука другостепеног суда заснована је на закону.

Прије свега ваља рећи да је ревизија туженог благовремена, па приговор тужитељице у овом правцу, који је истакнут у одговору на ревизију, није основан.

Одредбом члана 270. став 5. ПЗ прописано је да имовина коју су брачни супружници стекли радом током брачне заједнице, као и приходи из те имовине, чине заједничку имовину. Поред заједничке имовине стечене заједничким радом, заједничком имовином се подразумијева имовина која потиче из брачне заједнице предвиђене одредбом члана 270. став 3. ПЗ и имовина из става 4. исте одредбе. Заједничка имовина настаје заједничким радом и у току трајања брачне заједнице. За стицање заједничке имовине релевантна је заједница живота брачних супружника током које је стечена имовина њиховим радом све до фактичког престанка брака.

У овом ревизионом поступку спорно је да ли предметни стамбено – пословни објекат потиче од средстава из заједничке имовине предника (родитеља) туженог и да ли је изграђен у току трајања ванбрачне и брачне заједнице између парничних странака.

Из чињеничног утврђења нижестепених судова, које сагласно одредби члана 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), не може бити предмет преиспитавања у овом ревизионом поступку произлази, да су парничне странке биле у ванбрачној заједници од половине 1991. године до почетка 1992. године, када су из Б. отишли у А. и да су се из А. вратили у току 2001. године; да су по заснивању ванбрачне заједнице, тужитељица и тужени заједнички живот

започели у кући брата туженог З.С., гдје су у то вријеме са њима живјели и родитељи туженог, М.С. и Р.С.; да су родитељи туженог срушили стару кућу, у којој су до тада живјели и на тим темељима, у току 1991. године започели изградњу нове куће, која је овдје предмет спора, површине 112 м², са помоћном зградом површине 25 м, изграђени на к.ч. 3188/2 и к.ч. број 3188/3, уписана у Лист непокретности број 4271 к.о. Б. 1, те да је 1991. године нова кућа озидана, покривена и грубо омалтерисана са уграђеним електро и водоводним инсталацијама; да је тужени у вријеме изградње куће радио у месници својих родитеља, а тужитељица је у кући повремено пружала фризерске услуге и да су обоје њих за вријеме боравка у А. радили, а у вријеме када тужитељица није радила имала је примања „из касе за незапослене“.

Даље произлази, да је заједнички изведеним занатским и инсталатерским радовима од стране парничних странака, повећана тржишна вриједност имовине туженог за 101.369,96 КМ (како је обрачунао грађевински вјештак В.Р., ком доказу ревидент није приговорио), па су, супротно ревизионим наводима, нижестепени судови правилно судили, када су утврдили да је допринос тужитељице и туженог у повећању тржишне вриједности наведених некретнина једнак и тужитељици досудили на име њеног удјела у увећању посебне имовине туженог $\frac{1}{2}$ дијела од укупног износа уложених средстава, што износи 50.684,98 КМ, са припадајућом каматом (члан 273. став 4. ПЗ).

Ово из разлога што ствари које потиче од средстава из заједничке имовине, представљају такође заједничку имовину, јер прибављањем ствари из заједничке имовине након престанка брака наступа суброгација, пошто ствари ступају у имовинску масу на мјесто средстава заједничке имовине. Имајући у виду, да је у смислу одредбе члана 272. став 1. ПЗ, законска претпоставка, да је једнак удео супружника у повећању посебне имовине туженог, тужитељица сходно одредби члана 125. став 3. ЗПП, није морала ни доказивати, али се може доказивати да је допринос другог супружника био очигледно већи. Терет доказивања да је допринос туженог у стицању спорне имовине био очигледно већи, био је на туженом, који ту чињеницу није доказао, како су правилно судили и нижестепени судови. Стога су без утицаја на одлуку у овоме спору ревизиони наводи, да тужитељица није доказала да је допринијела увећању предметне имовине туженог.

Ни позивање у ревизији на писмену изјаву од 1.8.2000. године, којом тужитељица потврђује да је „само формални власник породичне зграде у Б...., коју је добила у власништво на основу уговора о поклону од свог супруга..., јер је стварни власник А., с обзиром да је својим средствима исту изградио“, која је дата у напријед споменутом судском спору, у којем је тужитељица у односу на предметне некретнине поставила стварно – правни захтјев, код напријед наведеног чињеничног утврђења, није од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Када се има у виду да су тужитељица и тужени заједничким радом и средствима предметне радове на стамбено – пословном објекту туженог изведени знатно прије закључења уговора о поклону, којим је тужени 2014. године наведене некретнине покљонио својој мајци, ревизиони приговор о недостатку пасивне легитимације на страни туженог, указује се неоснованим.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије, нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић